

Restaurering och kompletterande åtgärder inom Fjällsjöälvens vattensystem.

Länsstyrelsen Jämtland. 010-225 30 00. jamtland@lansstyrelsen.se

Fjällsjöälvens huvudfåror samt prioriterade biflöden

Strömsunds kommun. HARO 38.

Projektområde

Fjällsjöälven

Fjällsjöälvens vattensystem har sin upprinnelse i det norra gränsområdet mellan Jämtlands och Västerbottens län. Sjoutälven (Jämtland) har sin början uppe i Frostviksfjällen och Saxån (Västerbotten) startar i Borgafjällen. Dessa rinner så småningom in i Tåsjön och härifrån rinner Tåsjoån ner i Hotingsjön och vidare ner genom ytterligare några sjöar för att nedströms Fjällsjön bilda Fjällsjöälven. En bit uppströms Fjällsjön så rinner även Rörströmsälven in och denna är ett Natura 2000 objekt och en av de få längre strömsträckor inom vattensystemet som inte i större utsträckning är påverkad av någon vattenreglering. Nästan allt vatten förutom den nedre delen av Rörströmsälven, några mindre sjöar, biflöden och de högst belägna källflödena är kraftigt påverkat av vattenreglering för kraftändamål. Detta har en betydande miljöpåverkan på vattenmiljöerna inom hela Fjällsjöälvens vattensystem.

Många arter i älven med biflöden ger sin del i ett levande vattensystem. Fiskbeståndet i de få strömmar som finns kvar domineras av harr och öring. Sannolikt förekommer även habitatarten stensimpa (*Cottus gobio*) vilket dock inte varit föremål för några riktade undersökningar. En storvuxen population av öring existerar inom några av de älvsträckor som finns kvar – troligtvis i stationär form. Fiskarna kan förknippas med höga värden både ur faunavårdssynpunkt och för sportfisket. I älvsystemets sjöar, sel och övriga mer lugnfyttande partier tillkommer gädda, abborre, mört, sik, id och lake. Rörströmsälven erbjuder även en god livsmiljö för däggdjur och fåglar. Bävaren

har länge haft en livskraftig population i vattensystemet. Habitatarten utter (*Lutra lutra*) har dokumenterats i vattensystemet.

De lokala fiskevårdsområdesföreningarna har en av nyckelrollerna i vattenområdet som helhet. Dessa ingår i en förvaltningsstruktur som behövs för att tillgodose behovet av juridisk rättskraft. Samtidigt är de väl avgränsade ur ett fiske- och naturvårdsperspektiv i Fjällsjöälvsystemet. Där finns ett stort engagemang i fiske- och allmänna bevarandefrågor i och kring vattnen – samtidigt som vattenresurserna utgör en viktig utvecklingsfaktor i glesbygd.

Nästan hela vattensystemet har varit påverkat av rensningar under flottningsepoken. Verksamheten har orsakat förändrad morfologi och förändrade flödesförhållanden. Biotopvårdsåtgärder har genomförts på flera sträckor för att restaurera skadorna som flottningsrensningen orsakat och delar av Fjällsjöälvens vattensystem ingår i det pågående LIFE-projektet Ecostreams for LIFE. Men mycket arbete återstår i biflöden och i huvudfåra.

Huvudfåra	Biflöden
<i>Rörströmsälven</i>	<i>Nedre Gransjöån</i>
<i>Saxån</i>	<i>Rudsjöån/Nagasjöån</i>
	<i>Stampån</i>
	<i>Jansjönoret</i>
	<i>Rensjöån</i>
	<i>Hällvattenån</i>
	<i>Kvarnån (Bodumsjön)</i>
	<i>Vallsjöån</i>
	<i>Skirsjöån</i>
	<i>Brocksjöån</i>
	<i>Staversån</i>
	<i>Tannån</i>
	<i>Högnäsån</i>
	<i>Lillån</i>
	<i>Trångmoån</i>

Orsak till åtgärder

Den fysiska påverkan på vattendragen Fjällsjöälvens vattensystem härrör, förutom den reglering som finns för vattenkraftändamål, från historiska lämningar från flottningsepoken, vilket påverkar vattendragens hydromorfologi. Dammar utgör hinder för vattenlevande djur och rensningar och rätningar har påverkat morfologin och även inneburit minskad kontakt med svämplan och sämre livsmiljöer för många vattenlevande organismer. På många håll har även sidofåror stängts med ledarmar av sten och andra konstruktioner för att underlätta för timrets färd. Avsaknad av sidofåror kan ofta resultera i förlust av viktiga uppväxtmiljöer för fisk eftersom de i många fall utgörs av mindre och grundare strömvattenmiljöer med lagom vattenhastighet.

Vad vi vill förbättra

Vi vill i möjligaste mån förbättra hydromorfologin på de sträckor som är påverkade av rensningar och rätningar. Stenar och block återförs till vattendragen, lekbottnar återskapas och avstängda sidofåror återöppnas. Variationsrika miljöer återskapas i vattendragen och lämpliga livsmiljöer för fiskar och andra vattenlevande organismer uppkommer.

Det är också aktuellt att tillföra lekgrus för fisk på de platser där detta är en bristvara sedan flottledsrensningarna. Målet är att förbättra statusen på relevanta parametrar inom morfologi och i vissa fall konnektivitet för att möjliggöra att gällande miljö kvalitetsnormer ska kunna uppnås och följas i de berörda vattenförekomsterna. Vi förväntar oss att åtgärderna skapar bättre livsmiljöer för vattenlevande organismer och varaktiga geomorfologiska processer. Syftet är också att återställa och upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som enligt Art- och habitatdirektivet utgjort grund för att området i Rörströmsälven bör ingå i nätverket Natura 2000.

Planerade åtgärder och aktiviteter

I planeringsarbetet ingår att förankra åtgärder och söka nödvändiga tillstånd. Utformningen av de faktiska åtgärderna kommer att avvägas mot andra intressen.

De aktiviteter som planeras är i huvudsak;

- Inventering och detaljprojektering av åtgärder.
- Inhämtande av nödvändiga tillstånd.
- Återställning av vattendragens form, substrat och strukturer på utvalda avsnitt.
- Konnektivitetsåtgärder vid dammar och vägtrummor.

Planerad uppföljning

Åtgärderna kommer att följas upp med drönarfotografering, elprovfisken, snorkelinventering och inventering av förändringar i morfologin.

I samverkan med

Projekten utförs i samarbete med berörda fiskevårdsområden.

Länkar

[Bevarandeplan Rörströmsälven](#)